

EDUSKUNNAN VASTAUS 54/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi paikkatietoinfrastruktuurista

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi paikkatietoinfrastruktuurista (HE 18/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (MmVM 2/2009 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

paikkatietoinfrastruktuurista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on parantaa viranomaisten hallussa olevien paikkatietoaineistojen saatavuutta ja käyttöä luomalla yhtenäinen paikkatietoinfrastruktuuri ja saattamalla sen palvelut yleisesti käytettäviksi.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *paikkatiedolla* sellaista sähköisessä muodossa olevaa Suomen aluetta koskevaa tietoa, joka sisältää tietokohteiden ominaisuutena kohteen sijainnin välittömänä tai välillisenä viit-

tauksena tiettyyn paikkaan tai maantieteelliseen alueeseen;

2) *tietokohteella* abstraktia kuvausta todellisesta asiasta tai ilmiöstä;

3) *paikkatietoinfrastruktuurilla* tämän lain ja Euroopan yhteisön paikkatietoinfrastruktuurin (INSPIRE) perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2007/2/EY), jäljempänä *INSPIRE-direktiivi*, mukaisesti tuotettuja, ylläpidettyjä tai saataville asetettuja metatietoja, paikkatietoaineistoja ja paikkatietopalveluja, verkkopalveluja ja -teknologioita, tietojen luovuttamista, saatavuutta ja käyttöä koskevia sopimuksia sekä koordinointi- ja seurantamekanismeja;

4) *paikkatietoaineistolla* sähköisessä muodossa olevaa tunnistettavaa paikkatietojen kokonaisuutta;

5) *viranomaisella* viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja viranomaisia lukuun-

ottamatta tuomioistuimia ja muita lainkäyttöeliä;

6) *paikkatietoa hallinnoivalla viranomaisella* viranomaista, joka sille kuuluvien tehtävien hoitamiseksi hallinnoi tai ylläpitää tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa alkuperäistä paikkatietoaineistoa.

Mitä tässä laissa säädetään viranomaisesta, koskee myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja yhteisöjä, laitoksia, säätiöitä ja yksityisiä henkilöitä.

2 luku

Paikkatietoinfrastruktuuriin kuuluvat aineistot ja tiedot

3 §

Lain soveltamisalaan kuuluvat paikkatietoaineistot

Tämän lain säännöksiä sovelletaan viranomaisten hallussa oleviin julkisiin paikkatietoaineistoihin, jotka kuuluvat johonkin seuraavista tietoryhmistä:

1) koordinaatti- ja korkeusjärjestelmät, paikannusruudustot, paikannimet, hallinnolliset yksiköt, osoitteet, kiinteistöt, liikenneverkot, hydrografia ja suojellut alueet;

2) korkeus, maanpeite, ortoilmakuvat ja geologia;

3) tilastoyksiköt, rakennukset, maaperä, maankäyttö, väestön terveys ja turvallisuus, yleishyödylliset ja muut julkiset palvelut, ympäristön tilan seurantaverkostot ja -laitteet, tuotanto- ja teollisuuslaitokset, maatalous- ja vesiviljelylaitokset, väestöjakauma, erityisen sääntelyn piiriin kuuluvat alueet ja raportointiyksiköt, luonnonriskialueet, ilmakehän tila, ilmaston maantieteelliset ominaispiirteet, merentutkimuksen maantieteelliset ominaispiirteet, meri-alueet, biomaantieteelliset alueet, elinympäristöt ja biotoopit, lajien levinneisyys, energiavarat ja mineraalivarat.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin lain soveltamisalaan kuuluvista paikkatietoaineistoista.

4 §

Paikkatietoaineistoja ja -palveluja kuvaavat tiedot

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on laadittava ja pidettävä ajan tasalla tämän lain soveltamisalaan kuuluvia paikkatietoaineistoja ja näitä aineistoja koskevia tietopalveluja kuvaavat tiedot (*metatiedot*).

Metatiedon sisältöä koskevista teknisistä vaatimuksista säädetään INSPIRE-direktiivin täytäntöönpanosta metatiedon osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1205/2008.

5 §

Salassa pidettävät tiedot

Edellä olevaa 4 §:ää sovelletaan myös salassa pidettäviä tietoja sisältäviin paikkatietoaineistoihin, jollei näitä ole säädetty salassa pidettäväksi Suomen kansainvälisten suhteiden, yleisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen etujen suojamiseksi.

6 §

Yhteiskäyttöinen paikkatietoaineisto

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on laadittava ja pidettävä ajan tasalla tämän lain soveltamisalaan kuuluvasta paikkatietoaineistosta yhteiskäyttöön soveltuva versio (*yhteiskäyttöinen paikkatietoaineisto*).

Yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston laatimisessa ja käsittelyssä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa sekä muualla laissa säädetään.

Yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston sisälöstä ja rakennetta koskevista vaatimuksista säädetään INSPIRE-direktiivin 7 artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa.

3 luku

**Paikkatietoaineistojen saatavuus ja paikka-
tietoinfrastruktuuriin kuuluvat palvelut**

7 §

Paikkatietoaineiston saatavuus tietoverkossa

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on huolehdittava siitä, että yhteiskäyttöinen paikkatietoaineisto on saatavilla tietoverkossa aineiston katselua ja siirtämistä varten.

Yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston asettamista tietoverkossa saataville koskevista teknisistä vaatimuksista säädetään INSPIRE-direktiivin 16 artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa.

8 §

Hakupalvelu

Maanmittauslaitos vastaa siitä, että otetaan käyttöön paikkatietoaineistojen ja näitä aineistoja koskevien palvelujen etsimisen ja niitä koskevien metatietojen tarkastelun mahdollistava verkkopalvelu (*hakupalvelu*).

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on huolehdittava siitä, että metatiedot liitetään hakupalveluun. Liittämisestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Hakupalvelua koskevista teknisistä vaatimuksista säädetään INSPIRE-direktiivin 16 artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa.

9 §

Tukipalvelut

Maanmittauslaitos vastaa siitä, että tämän lain mukaisen paikkatietoinfrastruktuurin toimivuuden ja yhtenäisyyden varmistamiseksi on saatavilla tukipalveluita, joita paikkatietoa hallinnoiva viranomainen voi käyttää 7 §:n mukaisten velvoitteiden toimeenpanossa ja infrastruktuurin hyödyntämisessä.

Tukipalveluista ja niiden käyttöön ottamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

*Haku- ja tukipalvelujen käyttäminen muuta
aineistoa varten*

Myös muilla tahoilla kuin paikkatietoa hallinnoivilla viranomaisilla on oikeus liittää tietoverkossa saatavilla olevia yhteiskäyttöisiä paikkatietoaineistoja koskevat metatiedot hakupalveluihin ja käyttää 9 §:n mukaisia tukipalveluita.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen hallinnassa olevaa muuta kuin 3 §:ssä tarkoitettua paikkatietoaineistoa.

Maanmittauslaitos voi asettaa tarpeellisina pitämiään ehtoja ja rajoituksia tukipalvelujen käytölle 1 ja 2 momentin mukaisissa tilanteissa. Maanmittauslaitoksen on saatettava tällaisia ehtoja ja rajoituksia koskevat yleiset periaatteet 17 §:ssä tarkoitetun neuvottelukunnan tietoon.

11 §

Viranomaisten välinen tietojenvaihto

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on annettava yhteiskäyttöinen paikkatietoaineiston toisen viranomaisen käyttöön, jos aineiston käyttö on tarpeen kyseisen viranomaisen julkisen vallan käyttöön liittyvien tehtävien suorittamiseksi.

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen ja 1 momentissa tarkoitetun toisen viranomaisen tulee ennakolta varautua yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston esteettömään saatavuuteen, jos on todennäköistä, että aineistoa on tarpeen käyttää myös kiireellisissä tilanteissa.

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on annettava myös toisen Euroopan yhteisön jäsenvaltion viranomaiselle, yhteisön toimielimelle ja elimelle sekä sellaisen kansainvälisen sopimuksen mukaan perustetulle elimelle, jonka sopimuspuolia Suomi ja Euroopan yhteisö ovat, sellainen yhteiskäyttöinen paikkatietoaineistonsa,

jota luovutuksensaaja tarvitsee suorittaessaan sille säädettyä tai määrättyä ympäristön tilaan vaikuttavaa tehtävää.

4 luku

Paikkatietoaineistojen saatavuutta ja käyttöä koskevat ehdot, sopimukset ja maksuperusteet

12 §

Palveluista perittävät maksut

Hakupalvelun käyttö on maksutonta.

Euroopan yhteisön toimielimille ja elimille yhteisön ympäristölainsäädännön mukaisten raportointivelvollisuuksien täyttämiseksi toimitettavat paikkatietopalvelut ovat maksuttomia.

Muutoin tässä laissa tarkoitetuista palveluista perittävistä maksuista on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja muussa laissa viranomaisten suoritteista perittävistä maksuista säädetään tai kuntalain (365/1995) nojalla päätetään.

13 §

Paikkatietoaineistojen käyttämisestä perittävät maksut

Paikkatietoaineistoja kuvaavan tiedon käyttö on maksutonta.

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen tietoverkkoon saattaman yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston käytöstä perittävistä maksuista on muutoin voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa ja muussa laissa viranomaisten suoritteista perittävistä maksuista säädetään tai kuntalain nojalla päätetään.

Euroopan yhteisön toimielimille ja elimille yhteisön ympäristölainsäädännön mukaisten raportointivelvollisuuksien täyttämiseksi toimitettavat paikkatietoaineistot ovat maksuttomia.

14 §

Sähköisen kaupankäynnin palvelut

Jos paikkatietoa hallinnoiva viranomainen perii maksuja tässä laissa tarkoitetun yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston käyttämisestä tai käyttämiseen liittyvistä palveluista, viranomaisen on huolehdittava siitä, että sähköistä asiointia ja maksamista varten on käytettävissä verkopalveluja.

15 §

Paikkatietoaineistojen käyttöä koskevat ehdot

Paikkatietoa hallinnoiva viranomainen voi asettaa ehtoja paikkatietoaineiston katselulle, siirrolle tai käytölle. Tällaiset ehdot ja niihin liittyvä sopimusmalli on oltava saatavilla tietoverkossa.

Euroopan yhteisön toimielimille ja elimille toimitettavien paikkatietoaineistojen luovuttamisesta säädetään INSPIRE-direktiivin 17 artiklan nojalla annettavassa komission asetuksessa.

5 luku

Erinäiset säännökset

16 §

Maa- ja metsätalousministeriön tehtävät

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja seuraa tämän lain toimeenpanoa sekä toimii INSPIRE-direktiivissä tarkoitettuna yhteystahona.

17 §

Paikkatietoasioita käsittelevä neuvottelukunta

Maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä toimii paikkatietoasioita käsittelevä neuvottelukunta. Valtioneuvosto nimittää neuvottelukunnan jäsenet.

Neuvottelukunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, tukea 16 §:ssä tarkoitetun yhteystahon toimintaa, ar-

vioida tämän lain mukaisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä ja käyttöä, tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja. Tarkemmat säännökset neuvottelukunnan kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Seuranta

Paikkatietoa hallinnoivan viranomaisen on seurattava tietoverkkoon saataville asetetun yhteiskäyttöisen paikkatietoaineiston käyttöä sekä toimitettava seurantatiedot maa- ja metsätalousministeriölle.

Maanmittauslaitoksen on seurattava hakupalveluun liitetyn tiedon laatua, kattavuutta, yh-

teensopivuutta ja käyttöä, paikkatietoaineistojen saatavuutta tietoverkossa ja tietopalveluiden yhteentoimivuutta sekä toimitettava seurantatiedot maa- ja metsätalousministeriölle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua seurannasta ja seurantatiedon luovuttamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Määräajoista, joiden kuluessa paikkatietoa hallinnoivien viranomaisten tulee täyttää tämän lain mukaiset vaatimukset, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2009
